ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΤΟΝ κ. ΔΗΜΑΡΧΟΝ

ΠΩΣ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΠΙΛΥΘΗ ΤΟ ΘΕΜΑ ΤΟΥ "ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ,,

ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ κ. ΔΗΜ. ΤΟΦΑΛΟΥ

Πρὸς τὸν ἀξιότιμον συμπολίτην μου Δήμαρχον κ. Ν. Βέτσον

Ἐξοχε Δήμαρχε,

Ὡς συμπολίτης σας ἔχω ὑποχρέωσιν καὶ καθῆκον, βασιζόμενος εἰς τὴν ἐμπειρίαν μου πεῖραν μου καὶ εἰδικότητά μου περὶ τὰ θεατρικά, νὰ ὑποβάλω ὑπὸ τὴν παρ' ὑμῶν προεδρευομένην ἐπιτροπὴν τοῦ δημοτικοῦ μας θεάτρου ὀλίγας μερικὰς σκέψεις μου, ἐλπίζω εὐκαιρίᾳ τῆς προχείρου ἐπιδιορθώσεως τοῦ Δημοτικοῦ θεάτρου, εἰς ἣν πρόκειται νὰ προβῆτε λίαν συντόμως καὶ διὰ τὴν ὁποίαν θὰ ὑποστῆτε ἐπίπονον σοβαρὰν δαπάνην.

Πρότοῦ ὑπεισέλθω εἰς τὸ θέμα μου, θὰ ἤθελα νὰ γνωρίζετε ὅτι εἰς τὸ Δημοτικόν μας θέατρον «Ἀπόλλων», τρέψας τὴν εὐγενῆ μου σκέψιν, διότι εἰς τὰ ἐπτὰ ἔτη μου χρόνια συμμετεῖχον ὡς ἐρασιτέχνης τῆς φιλοδραματικῆς Ἑταιρίας τῶν Τεχνῶν ἠθοποιῶν, ὑπὸ, τὴν προεδρίαν τοῦ ἀειμνήστου προέδρου Ἐφεσίου Τμωλ. Ἀμπελᾶ, μέλη δὲ καὶ συντάκτου μου ὑπῆρξαν οἱ τότε Μάκης Ἀνδρίου, Γ. Πριονᾶς, Τέλης Τουρνικιώτης, Ἀνδρικόπουλος, Λεων. Ἀμπελᾶς, Διδημιώτης, Κ. Γκαβῖνος, Ἀνδρ. Μεταξᾶς καὶ πολλοί ἄλλοι. Ἐγὼ ἐλάμβανον μέρος ὡς πρωταγωνιστὴς ἐρασιτέχνης εἰς διάφορα ἔργα τὰ ὁποῖα ἐδίδοντο ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ «Ἀπόλλωνος» καὶ εἰς αὐτὸ τὸ θέατρον ἐδιδάχθην τὰ πρῶτα βήματα τῆς ἠθοποιΐας, τὰ ὁποῖα καὶ ἐπαιξα πολλὰς κατόπιν εἰς τὰ θέατρα τοῦ κόσμου. Ἰδ. Δήμαρχε, διατί βασίζομαι εἰς τὴν πεῖραν μου διὰ νὰ ἐκφέρω τὴν γνώμην μου ὡς εἰδικός, εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῆς προχείρου καὶ πολυδαπάνου ἐπισκευῆς τοῦ.

Ἐν περιλοῦσι ἐκείνην 1900—1907 ἐξ ὁμῶν ποὺ ἀπετέλουν τὴν σημερινὴν ἐπιτροπὴν τοῦ Δημοτικοῦ μου θεάτρου, ἴσως νὰ μὴ κατώκουν εἰς Πάτρας καὶ μόνον ἐκ παραδόσεως νὰ ἔχουν πληροφορηθῆ περὶ τῆς θεατρικῆς ἀξίας τῶν Πατρῶν, τινές δὲ ἐξ αὐτῶν ἐκτὸς ὡς θεαταί, δὲν ἔχουν οὐδεμίαν ἄλλην πεῖραν, οὔτε ἔχουν εἴδῃ ἄλλα θέατρα, ἐκτὸς ἀπὸ ὅ,τι ἀκούουν καὶ διαβάζουν εἰς ἐφημερίδας καὶ ἐπιστολὰς δίδουν τὴν γνώμην των καὶ ἀποφαίνονται εἰδικοί. Αἱ ἐπιτροπαὶ πολλάκις μεταλαλοῦν ξένους εἰδικοὺς τοὺς ὁποίους πληρώνουν πλουσιοπαρόχως καὶ τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι ὅτι οἱ αὐτοὶ ξένοι, νὰ εἶναι πολὺ χειρότεροι καὶ ἀπὸ αὐτὰ τὰ μέλη τῶν ἐπιτροπῶν, ἀπὸ τὰ ὁποῖα καλοῦνται νὰ ἐπιβεβαιώσουν.

Ἀποκαλύψας ἀπὸ τὴν ξένην πρόκλησιν εἰς τὴν γενέτειράν μου, παρακαλῶ μετὰ λύπης μου ὅτι εἰς τὴν ἐπιστολὴν μας δύο πράγματα ἐπιπλέουν ἀναφερόμενα εἰς ἐφαρμογὴν καὶ δαπάνας ἑκατομμύρια καὶ αὐτὰ τὰ πράγματα εἶναι ἡ προχειρότης τοῦ σκοπιμότης, τὰ ἀποτελέσματα τῶν δύο σεσαθρωμένων ἀνελκυστήρων εἶναι ἀπογοητευτικά, εἶναι ἀκόμη, διότι σύνοδεύονται δυστυχῶς ἀπὸ ἀπωλείας χρημάτων καὶ ἀπὸ δυστυχήματα.

Ἐν τῇ περιπτώσει τοῦ Δημοτικοῦ θεάτρου, κατὰ τὴν γνώμην μου, ἐπὶ τοῦ θέματος περὶ προχειρότητος διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν δαπανηθοῦν ἑκατομμύρια, τὸ ἀποτέλεσμα θὰ εἶναι ὅτι, ἐκτὸς ἀπὸ μικρᾶς αὐξήσεως καθισμάτων ἐξ ἀπόψεως τοῦ φωτισμοῦ θὰ παραμείνῃ ὁ ἴδιος ὁ «Ἀπόλλων» ὡς εἶναι σήμερον. Ὅθεν ἐὰν εἰς τὴν σημερινὴν λαμπρὰν διὰ τὴν πόλιν μας ἐπιστροφὴν τοῦ «Ἀπόλλωνος» αὐτὴ εἰσέλθῃ ἡ γνώμη μου αὐξηθῇ ὁ χῶρος τοῦ θεάτρου καὶ νέου τοιούτου καὶ ἀναδομηθῇ ἕνας νέος «Ἀπόλλων» μεταφερόμενος εἰς Ἑκτασιν μὲ ὑπερδιπλασίαν χωρητικότητα θεατῶν καὶ μὲ σκηνὴν τελευταίας τεχνικῆς ἐξελίξεως ὁ «Ἀπόλλων» θὰ εἶναι καὶ ἀξίος καὶ διὰ τὰς μελλούσας γενεάς, ἐπιμήκης, εὐρύχωρος καὶ εὐάρεστος καὶ ὄχι ἐπικίνδυνος ἐκ πυρκαϊᾶς καὶ πανικοῦ, ἀπὸ δὲ οἰκονομικῆς πλευρᾶς ἂς γίνῃ τὸ ἔργον τοκοχρεωλυτικῶς, ὥστε νὰ ἀρχίσωμεν νὰ ἀποπληρώνωμεν καὶ ἡμεῖς ἀπὸ τώρα, ἀλλὰ νὰ πληρώσουν καὶ αἱ μέλλουσαι γενεαὶ τῶν Πατρινῶν, αἵτινες θὰ ἀπολαύσουν τὸ θαυμάσιον καὶ συγχρονισμένον ἔργον, τὸν κόπον σας. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ παύσουν αἱ ἐπισκευαὶ ἐπὶ ἐπισκευῶν καὶ τώρα καὶ μελλοντικῶς, ὁπότε καὶ ὁ πληθυσμὸς τῆς πόλεως ἂν αὐξηθῇ εἰς τὸ μέλλον, νὰ εἶναι ὁ «Ἀπόλλων» κατάλληλος καὶ εὐρύχωρος.

Ἡ ἐπισκευὴ τοῦ θεάτρου σήμερον ἀδ παρουσιάσῃ ὡς ἀνωτέρω ἀναφέρω ἕνα ἔργον προχειρότητος, τὸ ὁποῖον παρομοιάζω, ὡς νὰ λάβῃ κανεὶς ἕνα σάπιο πάτερο, τὸ ὁποῖον νὰ χρωματίσῃ μὲ χρυσαλοιφήν. Ἀλλὰ ὁποιονδήποτε καλλιτεχνικὸν χρωματισμὸν καὶ ἂν τοῦ δώσῃ ἕνας ἄριστος τεχνίτης πάντοτε σάπιο θὰ παραμένῃ. Ἐκτὸς, πρὸς Θεοῦ, ἂν πρόκειται περὶ ἀρχαίου θεάτρου, τότε θὰ μοῦ ἐπιτρέψητε νὰ διαφωνήσω, ἐὰν ἐπιχειροῦσαν ν' ἀνοικοδομήσουν αὐτὸ ἐκ θεμελίων, διότι πράγματι, πρόκειται περὶ ἐθνικῆς καλλιτεχνικῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς κληρονομίας.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν γνώμην τοῦ συμπολίτου κ. Ἀγγ. Α. Κουλουμπῆ, ὅστις ἰσχυρίζεται ὅτι πρέπει νὰ παραμείνῃ ὁ «Ἀπόλλων» ὡς ἔχει σήμερον, ἐπειδὴ ἀπὸ τὴν σκηνὴν τοῦ θεάτρου μας διῆλθον μεγάλοι καλλιτέχναι, διεθνοῦς φήμης θίασοι, ἀρτίσται πρόζας κλπ. οἱ ὁποῖοι ἔλαμψαν, κατὰ τὴν γνώμην μου εἰς ἕνα περιωρισμένον κύκλον τοῦ θεατρικοῦ κόσμου, ὡς π. χ. ὁ Ἀνσελμης, ὁ Αὐγουστῖνος, ὁ Ἀμμάτο (μὲ τοὺς δύο αὐτοὺς εἶχα συναντηθῆ εἰς Νέαν Ὑόρκην καὶ ἐνεθυμοῦντο τὰς Πάτρας), ὁ Ἀποστόλου καὶ ἄλλοι, θὰ μοῦ ἐπιτρέψητε νὰ διαφωνήσω διὰ τοὺς κάτωθι ἐκτιθεμένους λόγους.

Τὴν γνώμην τοῦ ἄνω κυρίου τοποθετῶ εἰς τὴν μερίδα τῆς σκοπιμότητος καὶ γιὰ νὰ εἶμαι σαφὴς καὶ παρατηρητικὸς ἀγαπητέ μου κ. Δήμαρχε, ἔχω δύο μεγάλα ἐπιχειρήματα νὰ παρατάξω καὶ τὰ ὁποῖα ὡς πρακτικὸς καὶ εἰδικὸς τὰ συνοδεύω, τὸ μὲν ἕνα μὲ τὴν λαμπρὰν εἰκόνα ποὺ θὰ ἴδητε, ἤτοι τοῦ μεγαλυτέρου μελοδραματικοῦ καλλιτεχνικοῦ ναοῦ θεάτρου ὅλου τοῦ κόσμου, τὸ Μετροπόλιταν "Οπερα Χάους τῆς Νέας Ὑόρκης τὸ ὁποῖον ἐκτισθῆ πρὸ 100ετίας περίπου καὶ ἐξ αὐτοῦ διῆλθον οἱ μεγαλύτεροι μελοδραματικοὶ ἀστέρες τῆς Ὑφηλίου, τοὺς ὁποίους ὁ Παντοδύναμος Θεὸς πολὺ ἐνωρὶς ἀνεκάλεσε, διὰ νὰ ὑμνοῦν τὸ μεγαλεῖον του καὶ νὰ θαυμάζῃ ὁ ἴδιος ὁ Δημιουργὸς τὰ θαυμάσια δημιουργήματά του καὶ ἀναφέρω μερικοὺς ἐξ αὐτῶν, Ταμάνιο, Τετραζῖνι, Καλβέ, Καλικούτσι, Γαλβάνι, Καρούσο, Γίτα, Ροῦφο, Σαλιάπιν, Στρατσάρι, Μαρίτσια, Παντοβάνι, Τζίλι, καὶ δεκάδες ἄλλοι ἐν ζωῇ εὑρισκόμενοι, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὁ Νικ. Μοσχονᾶς, ἡ Μαρία Κάλλας, καὶ ὁ νέος ἀστὴρ, ἡ Ἑλληνοκαναδέζα ἡ νεαρωτάτη Τερέζα Στράτας, τὸ δὲ ἕτερον εἶναι τὸ ΚΑΡΝΕΖΙ ΧΩΛ, εἰς τὸ ὁποῖον δίδονται αἱ μεγαλύτεραι συναυλίαι, καὶ τὸ ὁποῖον καὶ σήμερον ἐκπληροῖ τεχνικῶς τὸν προορισμόν του.

Καὶ ὅμως κ. Δήμαρχε ὁ πρακτικὸς Ἀμερικανὸς αὐτὰ τὰ δύο μεγαλόπρεπῆ καὶ ἱστορικὰ κτίρια θὰ κατεδάφιση καὶ θὰ ἀνεγείρῃ τοιαῦτα νεωτάτου τύπου, σχεδὸν διπλασίου χώρου καὶ εἰς ἄλλην κεντρικωτέραν θέσιν τῆς πόλεως τῆς Νέας Ὑόρκης, ὥστε νὰ χρησιμεύσουν καὶ εἰς τὸ μέλλον καὶ διὰ τὰς νέας γενεάς.

Ἐὰν λάβω τὴν τιμὴν κ. Δήμαρχε καὶ μὲ καλέσητε, δύναμαι καὶ προφορικῶς νὰ σᾶς ἐκθέσω τὰς σκέψεις μου, ἐπὶ τοῦ ζητήματος αὐτοῦ, ὥστε νὰ μὴ σᾶς κουράσω εἰς περιγραφάς.

Μετὰ πολλῆς ἐκτιμήσεως
ΔΗΜ. ΤΟΦΑΛΟΣ
Ὀλυμπιονίκης

Πρότασις τοῦ κ ΑΧΙΛ. -ΡΟΚΩΣΤΟΟΥΛΟΥ

ΝΕΑ ΟΔΟΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ-ΘΕΣ)ΝΙΚΗΣ ΘΑ ΕΛΥΕ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΗΣ

Ἐκτὸς τοῦ ὅτι θὰ ἀπέβαινε καὶ γενικώτερον ἐπωφελὴς διὰ τὸν Ἑλληνικὸν Τουρισμὸν

Ἡ προκληθεῖσα μεταξὺ Πατρῶν καὶ Ἠπείρου διένεξις ἐξ αἰτίας τῆς ἀξιώσεως τῶν τελευταίων, ὅπως τὰ φέρῃ μπῶτ μὴ προσεγγίζουν οὐδόλως, εἰ δυνατὸν εἰς Πάτρας, ἐνδεχομένως θὰ εὕρῃ τὴν λύσιν της, ἐὰν ἡ Κυβέρνησις καὶ συγκεκριμένως τὸ Ὑπουργεῖον Προεδρείας καὶ ὁ εἰς αὐτὸ ὑπαγόμενος Ἑλληνικὸς Ὀργανισμὸς Τουρισμοῦ υἱοθετήσουν πρότασιν, διατυπωθεῖσαν ὑπὸ τοῦ βουλευτοῦ Ἀχαΐας τέως ὑπουργοῦ κ. Ἀχιλ. Γεροκωστοπούλου.

Πράγματι ὁ κ. Γεροκωστόπουλος ὡς πληροφορούμεθα ἐκθέτων ὅλως προσφάτως εἰς τὸν ὑπουργὸν κ. Τσάτσον τοὺς λόγους, οἱ ὁποῖοι ἐπιβάλλουν, ὅπως μὴ μειωθοῦν δι' ἐφέτος τουλάχιστον τὰ δρομολόγια τοῦ «Ἐγνατία» πρὸς Πάτρας (τοῦτο δὲ ὄχι χάριν τῶν Πατρῶν, ἀλλὰ χάριν τοῦ Ἑλληνικοῦ Τουρισμοῦ) εὗρε τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐκθέσῃ τὴν ἐξῆς πρότασιν:

"Οπως φροντίδι τοῦ ΕΟΤ κατασκευασθῇ μία νέα ὁδὸς ἡ ὁποία νὰ συνδέῃ τὰ Ἰωάννινα μὲ τὴν Θεσσαλονίκην καὶ ἐκεῖθεν νὰ κατευθύνεται αὕτη πρὸς τὴν Κωνσταντινούπολιν.

Ὁ κ. Γεροκωστόπουλος ἐτόνισε ἰδιαιτέρως ὅτι διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ θὰ ἐπετυγχάνετο ὅπως χρησιμοποιοῦν τὴν γραμμὴν Βρυνδησίου-Ἠγουμενίτσης, ἐπὶ πλέον ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ πολυάριθμοι ὄντως Εὐρωπαῖοι οἱ ὁποῖοι ἐπιθυμοῦν νὰ κατευθυνθοῦν πρὸς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἢ τὴν Τουρκίαν καὶ Μέσην Ἀνατολὴν καὶ ὄχι τὴν Νότιον Ἑλλάδα πράττουν δὲ τοῦτο σήμερον, ἢ ἀτμοπλοϊκῶς, ἢ χρησιμοποιοῦντες τὴν ὄχι εὐχάριστον ὁδικὴν διαδρομὴν μέσω Γουγκοσλαβίας καὶ κυρίως μέσω τῆς Βουλγαρίας.

Θὰ ἔχῃ ἐπιτευχθῇ, δηλαδὴ, καὶ ἀξιοποίησις τοῦ Τουριστικοῦ ρεύματος πρὸς τὴν Ἑλλάδα καὶ παραλλήλως ἱκανοποιητικὴ κίνησις μέσω Ἠγουμενίτσης, ἡ ὁποία ἐλπίζει σήμερον ὅτι οἱ ξένοι περιηγηταί, οἱ προορισθέντες διὰ τὴν Νότιον Ἑλλάδα καὶ τὴν Πελοπόννησον θὰ προτιμοῦν νὰ ἀποβιβάζωνται εἰς τὸν λιμένα της καὶ ὄχι εἰς Πάτρας.

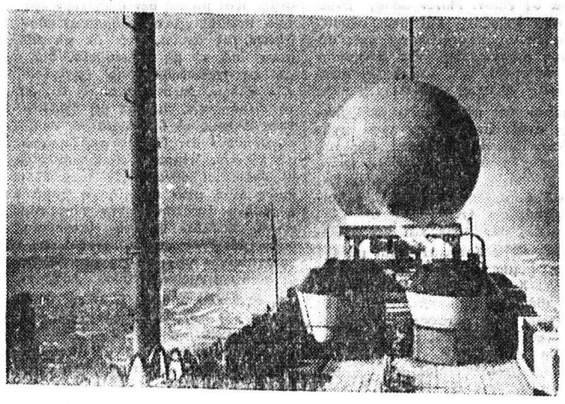

Ἡ Μετεωρολογικὴ Ὑπηρεσία τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν ἐγκατέστησε προσφάτως εἰς τὸν τελευταῖον ὄροφον τοῦ οὐρανοξύστου Ροκφέλερ εἰς Νέαν Ὑόρκην ἕναν νέον σταθμὸν, εἴδος ραντάρ, διαμέτρου 31,5 μέτρων ὁ ὁποῖος δύναται νὰ ἐξακριβώνῃ τὰς καιρικὰς μεταβολὰς, πρὶν αὗται ἐκδηλωθοῦν εἰς ἀκτῖνα 450 χιλιομέτρων. Ὁ νέος σταθμὸς εὑρίσκεται εἰς ὕψος 270 μέτρων ἀπὸ τὸ ἔδαφος, ὡς ἐκ τούτου δὲ τὸ μόνον ἐμπόδιον εἰς τὰς μετεωρολογικὰς ἀνιχνεύσεις, ποὺ εἶναι καὶ αὐτὸ ἀσήμαντον, εἶναι ὁ οὐρανοξύστης τοῦ Ἐμπάιρ Σταίητ Μπιλτιγκ, ὁ ὁποῖος εὑρίσκεται εἰς ἀπόστασιν 15 οἰκοδομικῶν τετραγώνων ἀπὸ τὸν οὐρανοξύστην Ροκφέλερ.

ΔΕΝ ΕΦΗΡΜΟΣΘΗΣΑΝ ΕΙΣΕΤΙ ΤΑ ΜΕΤΡΑ ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΚΑΙ ΒΙΟΤΕΧΝΩΝ

Κατὰ τὴν τελευταίαν συνεδρίασιν τοῦ Δ. Σ. τῆς Ὁμοσπονδίας Ἐπαγγελματιῶν καὶ Βιοτεχνῶν Πατρῶν ὁ πρόεδρος κ. Α. Δημόπουλος ἀνεκοίνωσιν ὅτι, ἐνεκρίθη ὑπὸ τοῦ Πρωτοδικείου τὸ τροποποιηθὲν καταστατικὸν ταύτης.

Ἀκολουθοῦς ἀνέφερεν ὅτι αἱ Τράπεζαι ἔχουν περιωρίσει τὰς πιστώσεις των πρὸς τοὺς ἐπαγγελματοβιοτέχνας παρὰ τὴν ἀπόφασιν τῆς Νομισματικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ἐτόνισεν ὅτι πιθανῶς τοῦτο γίνεται ἐκ τοῦ φόβου συνδάσεως τῆς χώρας μας μὲ τὴν Κ.Ε.Α. Τὰς δυσαρέστους ἐκ τοῦ μέτρου τούτου συνεπείας εἶπεν ὁ κ. Δημόπουλος, ὑπεγράμμισε καὶ πρὸς τὸν ἀντιπρόεδρον τῆς κυβερνήσεως κ. Κανελλόπουλον καὶ ἐπὶ πολὺ ἀνέφερεν ὅτι ἡ κυβέρνησις δὲν προέβη ἀκόμη εἰς νομιμοποίησιν τῶν ἐξαγγελθέντων ὑπὲρ τῆς τάξεως μέτρων, ἐξ οὗ καὶ θὰ πρέπει νὰ καταβληθοῦν καὶ νέαι προσπάθειαι, ἀπὸ συμφώνου μετὰ τῆς Ὁμοσπονδίας Ἀιγίου μετὰ τῆς ὁποίας διεξάγονται σχετικαὶ συνεννοήσεις.

Τέλος ἀνεκοίνωσεν ὅτι, κατόπιν ἀποφάσεως τῆς Γεν. Συνομοσπονδίας Ἀθηνῶν, θὰ ἑορτασθῇ τὴν 4ην Ἰουνίου ἐ. ἔ. καθ' ὅλην τὴν χώραν ἡ ἡμέρα τοῦ ἐπαγγελματοβιοτέχνου.

ΑΠΙΣΤΕΥΤΟΝ
ΚΑΙ ΟΜΩΣ ΑΛΗΘΙΝΟΝ!!!
Μὲ 7 δραχμὰς τὴν ἡμέραν ἀποκτᾶτε κοστούμι, σακκάκι καὶ παντελόνι σπόρ τῶν καλλιτέρων ἑλληνικῶν ἐργοστασίων καὶ ραμμένον μὲ τὴν τελευταίαν λέξιν τῆς μόδας, ἀπὸ τὸ κατάστημα ἐμπιστοσύνης.
ΕΜΠΟΡΟΡΡΑΦΕΙΟΝ
ΜΙΧΑΗΛ ΑΝΤΩΝΕΛΗ
ΚΟΡΙΝΘΟΥ — ΠΑΤΡΕΩΣ — ΤΗΛ. 50-29

ΗΡΧΙΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΣΑ Η
ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ
ΝΙΚΟΛ. Α. ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΥ
Ἐπὶ δεκαετίαν ἐκπαιδευθέντος εἰς Χειρουργικὰς κλινικὰς τῶν MASSACHUSETTS MEMORIAL HOSPITAL ΚΑΙ VETERANS ADMINISTRATION HOSPITAL τῆς Ἰατρικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Βοστώνης.
Εἰδικὸς χειρουργὸς ἐπὶ παθήσεων Στομάχου, Ἥπατος, Χοληδόχου, Ἐντέρων.
Εἰδικώτερος ἐπὶ πάσης φύσεως χειρουργικῶν παθήσεων τῶν περιφερικῶν ἀγγείων. Ἀρτηριῶν καὶ Φλεβῶν. Ὁδὸς ὄροφος Νοσηλευτικοῦ Ἱδρύματος Πατρῶν
«Ο ΛΕΥΚΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ», Κολοκοτρώνη 52.
— Τηλέφωνον 55-02 —

Ἀπαντήσεις εἰς παρατηρήσεις τινάς

ΠΟΙΑ Η ΑΛΗΘΗΣ, Η ΕΚ ΠΑΡΑΔΟΣΕΩΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΜΟΥΣΙΚΗ

Τοῦ καθηγητοῦ κ. Ι. Θανοπούλου

Καὶ εἰς προηγουμένην ἡμῶν πραγματείαν, δημοσιευθεῖσαν εἰς τὸν «Ἐθνικὸν Κῆρυκα» τὴν 1ην Μαΐου ἐ. ἔ. ἐξεθέσαμεν τὴν γνώμηνήμῶν ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς εὐπρεπείας, μαζὶ μὲ μὲ τῆς πρωτευούσης τοῦ Βορρᾶ. Καὶ ἐνῶ πρὸς γνώμας εἰδικῶν, μὴ ὑπαινιχθέντες ὑποτιμητικὰς οὐδένα, Σύλλογον ἢ πρόσωπα οὔτε καὶ μέλη τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου τῶν Φίλων τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς, τὰ ὁποῖα μὴ ἐγκύψαντα προφανῶς εἰς τὸ ἄρθρον μας ἔγραψαν πράγματα ποὺ διαστρεβλώνουν ἀκόμη καὶ τὸ ἀληθὲς νόημα τῆς πραγματείας μας.

Ἐξεθέσαμεν λοιπὸν τότε καὶ ἐπαναλαμβάνομεν καὶ σήμερον ὅτι ἡ ρινόφωνος ἀπαγγελία τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὕμνων καὶ οἱ ἀμανέδες δὲν εἶναι τὸ πατριαρχικὸν ὕφος, ἀλλὰ αὐτὸ τὸ ὁποῖον πράγματι ψάλλεται εἰς τὰ Πατριαρχεῖα τῆς Κων)λεως. Καὶ ὄχι αὐτὸ ποὺ θέλουν νὰ μᾶς παρουσιάσουν ὡρισμένοι κακοὶ φίλοι θιασῶται τῶν ἐκ τῆς πρωτευούσης τοῦ Βορρᾶ. Καὶ ἐνῶ ἡμεῖς ὡμιλούσαμεν περὶ ΩΡΙΣΜΕΝΩΝ φίλων, ἐδέχθημεν τὴν ἀλλοπρόσαλλον ἐπίθεσιν τοῦ Συμβουλίου ἑνὸς συλλόγου, τὸν ὁποῖον ἐγνωρίζαμεν ὡς Σύλλογον Καλῶν φίλων τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς. Οὗτοι δὲ λησμονοῦντες ἴσως τὰς πατριαρχικὰς παραδόσεις τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς (διὰ τὰς ὁποίας δῆθεν κόπτονται) ἠθέλησαν οὔτε λίγο οὔτε πολὺ νὰ παρομοιάσουν τὸν τρόπον ψαλσήματος (δηλαδὴ ὕφους) τῶν κατὰ πάντα π' ἄλλα ἀξιοτίμων Θεσσαλονικέων ὡς ἰσάξιον μὲ ἐκεῖνον τῶν ἁγίων κλασικῶν ὑμνωδῶν καὶ δὴ μετὰ τῶν πρωτοψαλτῶν τοῦ Πατριαρχείου.

Καὶ ἐνῶ ἐγράφαμε περὶ τοπικισμοῦ τῶν Θεσσαλονικέων καὶ πατριαρχικοῦ ὕφους τοπικιστῶν καὶ οὐδόλως περὶ πατριαρχικοῦ ὕφους Κων)λεως, οἱ κύριοι τῶν φίλων ἔκρινον σκόπιμον καὶ συμφέρον των, ὅπως μᾶς προβάλλουν ὡς διώκτας τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς καὶ ὅτι εἴπομεν ὅτι τὸ πατριαρχικὸν ὕφος εἶναι ἀμανές. Ἐνῶ ἡμεῖς, διὰ τὸ ἀληθὲς ἐγράφαμε: Τὸ πατριαρχικὸν ὕφος καὶ ἡ Βυζαντινὴ Μουσικὴ ΔΕΝ εἶναι ρινοφωνία καὶ ἀμανὲς ὅπως θέλουν νὰ μᾶς τὸ παρουσιάσουν ὡρισμένοι». Ἐν κατακλείδι δὲ ἐγράφαμε ὅτι προτιμῶμεν τὴν Βυζαντινὴν Μουσικὴν ὅπως μᾶς τὴν ἄφησαν οἱ Ἅγιοι κλασικοὶ ὑμνωδοί, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ πλεῖστοι ὑπῆρξαν πρωτοψάλται τοῦ Πατριαρχείου Κων)λεως.

Εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν ὅμως θὰ εὑρεθῆτε εἰς τὴν ἀνάγκην ὅπως μᾶς ὑποδείξητε 1) ποῖος ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς εὐκλείς ποὺ ἐσεῖς ὑποστηρίζετε, ψάλλει μὲ τὸ ὕφος τὸ πατριαρχικόν, ἐννοοῦμεν τῆς Κων)λεως, διότι ὑπάρχει καὶ τὸ ὑμέτερον Πατριαρχικὸν ἐν Θεσσαλονίκῃ, 2) Ποῖος ἀπὸ τοὺς πανευκλεεῖς σας ὑπῆρξεν μαθητὴς τοῦ μεγάλου διδασκάλου Πρίγγου ἐναντίον τοῦ ὁποίου κατὰ τὴν τελευταίαν του ἐπίσκεψιν εἰς τὰς Πάτρας ἐκτοξεύθησαν κρίσεις τινές, ἴσως καὶ ὑμῶν, ὅτι τάχα δὲν ἔψαλε πατριαρχικά. 3) Ποῖος ἀπὸ τοὺς «ἐν στιβαρῷ θραχίονι» ψάλλει πιστῶς τὰ μαθήματα τῶν κλασικῶν ὑμνωδῶν; 4) Ποῖος ἀπὸ τοὺς ἀπελθόντας μεγάλους διδασκάλους ἔψαλλε ρινοφώνως καὶ ἀμανεδῶς ὅπως ψάλλουν δηλαδὴ αὐτοὶ ὅπου σεῖς θεοποιῆτε;

Σᾶς προσκαλοῦμεν ὅπως ἀκούσετε δίσκους μὲ ἐκτελεστὰς τοὺς ἰδίους ἐκ τῶν κλασικῶν διδασκάλων ἵνα μᾶς εἴπητε ποῖος ἀπὸ ὅσους ὑποστηρίζετε ψάλλει σήμερον ὅπως ἔψαλλον οἱ "Αγιοι αὐτοὶ διδάσκαλοι; Ἂν ὅμως διὰ μὲν τὸν Πρίγγον ἐλέγατε δυσφημοῦντες αὐτὸν ὅσα ἐλέγατε ἂν εἶναι δυνατὸν βεβαίως νὰ δυσφημισθῇ ἕνας κολοσσός, σήμερον δὲ χρησιμοποιεῖτε αὐτὸν ὡς σωσίβιον σωτηρίας τοῦ ἄρθρου σας, καὶ ἂν ἐκ τῆς ἀδυνσμίας σας νὰ διακρίνετε τὸ πραγματικὸν Πατριαρχικὸν ὕφος τῆς Κων)λεως ἐκ τοῦ ὑμετέρου τῆς Θεσσαλονίκης μας μὲ τὴν «στιβαρὸς καὶ εὐκλεεῖς», μᾶς ... μίζετε καὶ ἄνδρας ὡς ὁ Δελαπαρίδης, μᾶς δίδετε τὸ δικαίωμα ὅπως διερωτηθῶμεν: Ἐὰν ἡ Βυζ. Μουσικὴ ἔχει τέτοιους φίλους τί τοὺς θέλει τοὺς ἐχθρούς;

Ἴσως παρὰ τρίτου ἐρωτηθῶμεν: "Αραγε αὐτοὶ μὲ τοὺς ὁποίους σεῖς δὲν συμφωνῆτε καὶ κακίζετε τὸν τρόπον των τοῦ ψάλλειν, δὲν ἤμποροῦν νὰ μᾶς τὰ εἴπουν καθαρά, βυζαντινά, χωρὶς ἀνατολίτικες φιορετοῦρες;

Ἀπαντῶμεν: Ναί. Ἀλλὰ μὲ μίαν διαφοράν. "Οτι αὐτοὶ οἱ ψάλται, ἐνῶ πρόκειται νὰ ψάλουν εἰς τὸ πατριαρχικὸν ὕφος, ἀνακατεύουν καὶ ὀλίγην «μύτην» ἐφ' ὅσον διαπιστώνουν ὅτι τοῦτο ἀρέσει εἰς τοὺς προσκαλοῦντας αὐτοὺς, τοὺς ὁποίους πρέπει καὶ νὰ ἱκανοποιήσουν.

Δὲν εἴμεθα λοιπὸν ἐμεῖς μὲ τὰ πολλὰ διπλώματα ἐξαργυρωταὶ τῶν ἑλληνορθοδόξων θησαυρῶν εἰς τὰ τουρκικὰ ἀργυραμοιβεῖα, τουναντίον εἴμεθα προασπισταὶ τῶν ἀρχαίων μουσικῶν βυζαντινῶν παραδόσεων, καὶ σεβόμενοι αὐτάς, τὰς προασπιζόμεθα μετὰ πίστεως καὶ φόβου Θεοῦ.

Τὴν τιμὴν αὐτὴν ἔχουν ἴσως ἄλλοι οἵτινες ναὶ μὲν δὲν ἔχουν κανένα δίπλωμα μουσικὸ, ἀλλὰ βλέπετε εἶναι μουσικολογιώτατοι καὶ ἐννοοῦν νὰ ἐκφέρουν γνώμην. Μπράβο λοιπὸν φίλοι μας. Ἐμπρὸς λίγο ἀμανεδάκι καὶ ἰντζεσάζ εἰς τὰς ἐκκλησίας μας καὶ νὰ εἴσθε βέβαιοι, ὅτι τίποτε δὲν ἐξαργυρώνετε εἰς τὰ τουρκικὰ ἀργυραμοιβεῖα!

Ἀπὸ ἱστορικῆς ἀπόψεως εἴμεθα ὑποχρεωμένοι ν' ἀναιρέσωμεν τὰς κατὰ τῆς Βυζαντινῆς μας Μουσικῆς ἐπιρριπτομένας μομφὰς ὅτι δῆθεν εἶναι μονόφωνος. Τὸ ἐναντίον ἀκριβῶς συμβαίνει. Ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἐκκλησίᾳ τῷ 355 μ. Χ. εἰς τὸν Ναὸν τῆς Ἁγίας Σοφίας ἐν Κων)πόλει, ὡς ἐξάγεται ἐκ περικοπῆς τῆς Νεαρᾶς τοῦ Ἰουστινιανοῦ, ἔψαλον 25 ψάλται, διάκονοι 100, ὑποδιάκονοι 100, ἀναγνῶσται 110, καὶ τεσσαράκοντα θήλεις.

Ἀπὸ θρησκευτικῆς ἀπόψεως ἡ μουσικὴ εἶναι παράδοσις τῆς ἐκκλησίας καὶ ὡς τοιαύτη δέον νὰ τηρῆται ὑφ' ἡμῶν. Τοῦτο δηλοῦται ἐκ τοῦ ΟΕ' Κανόνος τῆς ΣΤ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου καὶ ἐκ πολλῶν ἄλλων Πατ